

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravnništvo Novin Črensovec, Prekm.

Uredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pibanož v Črensovcih.

Oglasi (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov ena dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Dr. Korošec v Ptuiju.

V nedelo 6. decembra, se je vršilo v Ptuiju zborovanje SLS. za okraj Ormož-Ptuj. Kak glavni govornik je nastopo na zborovanju načelnik SLS. dr. Korošec.

Dr. Korošec je razvio v svojem govoru program SLS. — „Program Slovenske ljudske stranke tvorijo načela krščanskega socializma i krščanske solidarnosti. Narod je organizem, v šterom izvršavajo stanovi različne socijalni i gospodarske naloge, itak je enoten organizem. Naša stranka je edna, itak pa mora skrbeti za vse stane.“

V svojem govoru je dr. Korošec naglaso tudi potrebo po autonomiji Slovenije. Vse ka je slovensko moramo braniti. Potegovati se moramo za svoj jezik, za ohranitev svoje kulture; z ednov rečjov za vse, ka je slovensko. V tom pogledi Radičove i Puclove politike nemremo odobravati. Pucelj privošči Sloveniji samo drobtinice. A tudi teh drobtinic, štere je dobila Slovenija iz Radičove torbe, je jako malo. V toj torbi pa je ostalo še nadale vse tisto, ka Slovenijo najbolje teži, — večina krivic, včinjenih Sloveniji pod prlejšim režimom. Ostao pa je v Radič—Puclovoj torbi še tudi strašni davčni vijak za Slovenijo. Če bi mela Slovenija autonomijo, bi se dale vse te nevole odpraviti.

Ar zdašnja vlada vodi protiversko politiko, je nastopo dr. Korošec tudi v brambo vere. „Vera ne privatna stvar. Gde je vera privatna stvar, tam je korupcija javna stvar. Ravnotak nasilje i nezakornitost. Vera je predpogoj za idealizem, ona je čuvarica istine, poštenje, socialne lübezni i pravde. Grobokopi cerkve, oznanüvalke vere, so z ednim grobokopi države i cele družbe.“

Svoj govor je dr. Korošec končao: „A boj za politično slobodo naroda ne preneha i če tudi so nam nešterne stranke postale neverne, borba se bo nadelüvala i prihodnjost mora biti naša. . . Slovenska ljudska stranka se ne boji niednih volitev, samo morajo biti slobodne, kak zahteva zakon. Njen program je zgrajen na načelaj krščanskega socializma i solidarizma. Z njim lahko vsakši den stopi pred narod tudi v volilnem boji. Slovenska ljudska stranka ostane verna veri svojega ljudstva, bo vodila do zmage slovenski narod, do njegove autonomije, se bo bojuvala za vsakdenešnji krüh vseh stanov i za veliko politično slobodo v demokratično vrejenoj državi.“

Podpirajte Novine!

Delavci rešeni ležarine.

Našim delavcom, ki so si na državnimi imanjih Belje zaslužili zrnje i so si to domo spravljali, se je zgodila velika krivica. Ar je njihovo zrnje zavolo povodni ne moglo naprej, nego je duže vremena ležalo na postajah, je železniška uprava vrgla veliko ležarino na te naše siromake. — Delavci so se obrnoli na

g. narodnoga poslanca Kleklina za pomoč. Oni so se taki zglasili pri g. ministri za promet i ga prošili da delavce reši ležarine. Poleg ustmene prošnje so vložili i pismeno. Dec. prve dni jih je z veseļjom obvesto g. minister, da je delavce rešo ležarine oni so pa taki naznanili to okrajnomi glavari g. dr. Lipovšeki.

Ali je vseedno, v šteroj stranki smo?

Ravno v dnešnji dobi velikanskih kriz v političnom življenji ne samo v našoj državi, nego skoro v vseh drugih državaj Europe i smemo trditi tudi v drugih delov sveta se vnookrat obravnava pitanje vere i politike i se iščejo razmere, ki vladajo med tema dvema. . .

Bl o bi predugo, da bi nekelko pogledali, kak daleč so prišli v tom pogledi v drugih državaj Europe. Nam je najbližja Jugoslavija, ar je naša domovina i ar z izvršavanjem svojih državlanskih pravic tudi mi odločamo o svojoj bodočnosti i o prihodnjosti celoga našega političnega življenja, štero je ali v skladu z verskomoralnimi predpisi, ali pa je takše, da se mora imečüvati protiversko. Zato se na kratko obrnemo samo na naše razmere. . .

Düh ki vlada v našem vodilnom političnom življenji, je vse drugo, samo veri prijazen ne. Vse ka je versko, posebno še pa ka je katoličansko se v gotovoj meri zamečüvle od strani vodilnih političnih krugov i se tu i tam bole ali menje skrito dela na to, da bi se verstvo, katoličanstvo popolnoma spravilo od moči. Što i ka je tomü pojavi vzrok?

Čüdno se bo videlo vsakomü, če izjavimo, da smo vzrok mi sami, mi ki se mamü za katoličane, za verne ljudi. Kak to, da smo mi krivci?

Vzemimo za peldo Hrvatsko, ar se na njoj najbolje očivestno vidi, na kelko ljudstvo odloča, kakša politika da se naj vodi. — Pri prvih volitvaj za parlament je vladala na hrvatskom velka razceplenost. Iz velilnoga boja je prišlo več strank s precü velikim števitom poslancov. Med temi je bila tudi „Hrvatska pučka (ljudska) stranka“. Na krščanskih načelaj je stonela samo tak. Itak pa se je velikanska večina katoliških Hrvatov raj odločila za druge — več ali menje protiverske — stranke. To pa še ne tak čüdno, ar je hrvatski narod oprvim volü v novoj državi i tak ljudi, šteri so nastopili kak kandidatje, niti poznao ne. Bole čüdna je slika, štero so nam podale druge volitve. „Hrvatska ljudska stranka“ je pri teh zgübila vse svoje mandate. Dobila je par jezer glasov i to je bilo vse. To čüdo se je zgodilo od strani katoličanskih Hrvatov. Oni so se odpovedali stranki, štere program sloni na krščanskih načelaj i so se odločili za stranke, štere se za razvoj verskoga življenja ali ne brigaü, ali pa so tomü

razvoju sovražne i se trüdiyo, da bi ga zatrlü. Zmagaü je Radič. Ednako je bilo tudi pri tretjih — zadnjih — volitvaj.

Komi so pomogli katoliški Hrvatje, da pride do moči? Ka je Radič? — Že prle je Radič pokazao ka je on v verskom pogledi. Istina da je s krščanskim pozdravom začüvao svoje govore na političnih sestankaj — da bi s tem slepio narod, o šterom je znao da njemi je vera sveta — a večkrat se njemi je jezik zapleo i on se je izdao, da je sovražnik cerkve, — čuvarice vere i verskoga življenja. Zdaj pa več niti ne tajü, da je to. V svojih govoraj šinfa „pope“, napada papo i druge cerkvene dostojanstvenike. Norca se dela iz molitve i drugih verskih vaj. A to bi še naj bilo. Z goverem — posebno on, ar vsi znamo, da je njemi glavno, da dosta govori — nemre se ravno prevedü šküdüvati. On pa ide dale. Pomali izdavle svoje načrte. Naglašä, da se bo trüdo, da Hrvatü odtrga od Rima i jih spravi v pravoslavje. Kak prosvetni minister je izjavo, da bo šola čisto čisto posvetna — veronavuk i verske vaje teda v njoj nemajo mesta. Vse njegovo postopanje kaže, da bi katoličanstvo na Hrvatskom raj zatrodnes kak vütro.

K tomü so pripomogli katoličanski Hrvatje Zakaj so šli za Radičom. Zakaj so poslušali samo obečanja, da dobijo republiko, svoj parlament v Zagrebi itd., a neso gledali na to kakši je Radič v verskom pogledi? Odgovor je samü eden. Ar poslušali ono, ki so giasili da vera v političnom življenji nema nikšega opravka i da smo v verskom pogledi lahko katoličani, v političnom pogledi pa smemo podperati stranke, štere nam je vola. A to istinsko ne tak. Tudi v politiki se mora gledati, koga mamü pred seov. Stranke moramo presoditi po njüvih programaj i kak verniki — katoličanci — se moramo odločiti za tisto stranko, štera ma v svojem programi zapisano, da se bo borila tudi za slobodo vere i izvršavanja verskih vaj. Štera stranka nema takšega programa, nego je mišljenja, da je vera privatna stvar, kak kakši žepni robček — kak je pravo Radič v Ljubljani — nema popolnoga programa i mi se moramo dobro premisliti pale kak se odločimo za nje.

Ne vseedno v kakšoj stranki smo, ar je pravi cil samo eden i je navadno tudi samo edna prava pot, štera vodi do toga cila.

NEDELA

IV. adventna. Evang. sv. Luk. 3, 1-6. — I vidilo bode vsako telo božega Zveličitelja.

Par dni še i obhajali bom svetek narodenja božega Deteta. Vtelovljenje Sina božega, drilge bože peršone bomo svetili. Kak malo, slabotno detece bo ležao pred našimi duševnimi očmi sam večni, neskončni Bog, vsemogoči gospodar nebes i zemle, šteri je z rečjov stvorio vse živo i neživo, vidno i nevidno i šteri z ednim mišljajom vlada i ravna celi svet.

Kak velka je mogla biti lübezen, štera je prisillila Boga, da je zapüstito nebeski prestol i prišeo prebivat na zemlo med ljudji. Siromaško štalico si je zbrao za svoje prebivališče i trde jasl i za svoj prestol. I vse to je većno zavolo nas, iz lübezni do nas, iz smilenosti i dobrotlivosti do siromaških zemlanov.

A kak je človečanstvo sprejelo nebeskoga Gosta? Mislili bi, da z odprtimi rokami, nezmerov hvaležnostjov? V Istini pa ne bilo tak. Človeška srca so bila mrzla, ledena. I tüdi zdaj neso bolša. Jezuš je med nami v tabernakli. Zove nas, da bi ga obiskali, da bi njemu odprli svoje srce, da bi se vdeležili gostije, štero je pripravio za vse. „Pridite k meni vsi, ki se trüдите i ste obteršeni“ nas zove. Malo jih je, ki čüjajo te glas. Neščejo ga čüti.

Mi pa se pripravljamo, da vredno sprejemo Gospoda. Kak malo detece pride v naše srce i nas blagoslovi, če ponižno poklekemo k njegovim stölli i ga oprosimo, da nas obiše. — Pridi Detece bože, čakamo te.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Vesele božične svetke želi vsem čitateljem, naročnikom i razširjateljem „NOVIN“. Uredništvo.

Obeso se je Anton Jandl zidarski mojster iz Ljutomera dne 7. decembra z večer pred svojov hišov na drevo. G. Jandl je zidao polansko i kobiljčansko cerkev. Na to ga je nagnolo slabo gospodarstvo i v zadnjem vremeni se je mu že tüdi mešalo.

Novi list. S 1. januarjem 1926. bo začeo izhajati novi madjarski list: „Népujság“. Tiskao se bo v tiskarni g. Balkányija v D. Lendavi.

Murska Sobota. Z velikim veseljom smo zeli na znanje, ka je ministrstvo za šole dovolilo, ka se na gimn. znova začne VI. razred, šteri je v jesem bio zbrisani. Gospoda v Beogradi so na zadnje li spoznala, ka je to bila velka krivica pa škoda za celo Prekmurje. Zdaj so to popravili. Dužni bi pa bili popraviti tüdi stroške štere so meli dijaki pri vožnji v Ljublano, Maribor, Celje in zdaj nazaj.

Božičnica. Dne 19. priredijo lepo božičnico v M. Soboti pri Dittrichi gospe, zvano „Kolašice“ to je, gospe pri društvi „Kolo Jugoslovanskih sester.“ Nabrale so lepe dare, štere bodo delile med siromaškejše dijake i šolare z osnovne šole. Dne

22. pa bo v gimnaziji božičnica samo za dijake. Starišje tüdi smejo priti. Dijaki že pridno pripravljajo jaslice ali Betlehem. Vršilo se bo lepc petje, deklamacije, govori itd. Božič je zaistino svetek mladine.

Drevo ga je ubilo. V Petešovcih je Mihal Kalec star 57 let, dne 16. decembra sekao drva, ka se je drevo podrlo je spadnolo na njega i je bio včasik mrtev. Zapušča več dece i ženo.

Država.

Radič v Maribori. Zadnje nedelo (13. decembra) se je pripelao Štefan Radič Marženkov v Maribor, da tam obdrži na shodi samostojnih kmetov govor. Ob toj priliki je bilo v Maribor poklicanih na stotine žandarov i je bila mobilizerana vsa mestna straža. Kak poroča „Hrvat,“ sprejem ne bio ravno sijajen. Čakali so ga žandarje i policaji, ljudi pa je bilo jako malo. — Več bomo poročali v prihodnjaj številki.

„Slovenec“ o Radičovom obiški v Ljubljani. „Ka je prineseo g. Radič Sloveniji? Odgovor je samo eden: puna vüsta reči, a prazne roke. Če bi meo g. Radič pokazati samo edno malo stvarno vrednoto njegovoga „sporazuma“ z g. Pašičom, če bi v Slovenijo prineseo le edno drobtinico kakšega pobolšanja zdašnjih razmer, pa bi to već zaleglo, kak sto najlepših govoro. A g. Radič je samo govorio, fantazerio, obečavao, istina, dejstva. dnešnje prilike pa kričijo od vseh strani: Še slabše je od toga „sporazuma“ od dne do dne. Bar edno so pričaküvali vsi, ki so šli na Radičov shod, da bo govorio o strašnih dačaj, štere Slovenijo morijo. Zaman: izgovoro je takšo reč, da je zazeblo pri srci najbolje vnete njegove pristaše — reč, ki je kak plüska, i štera je odjeknola po vsaj Sloveniji kak še nigdar niedna. (On je naimre pravo: „Kak se tiče izednačenja dač, je to najžmetnejša stvar. Srbija plača malo. Ne mogoče dosegnoti, da bi Srbi plačali vse zdašnje dače. Tüdi Hrvatje nemrejo već plačati. Nemogoče pa je, da bi Hrvatje i Slovenci plačüvali tak malo dače, kak dnes Srbi, ar bi država zgübila edno tretino dohodkov.“ — Lepo nas tolaži g. Radič, minister „kmečke“ politike. op.)

Radičovi poslanci so nemi. Pod naslovom „Nemi“ razpravlja „Hrvat“ o pitanji, zakaj se radičovci v parlamentu ne oglašajo. Dognano je naimre, — piše Hrvat — da do zdaj v parlamentu izmed radičovcov zvün njüvoga predsednika Radiča nihče ne govorio. Zakaj mučijo? Ali ne znajo, ali ne smejo, ali pa jih je sram govoriti? Naj bo edno ali drugo ali tretje, glavno je, da hrvatski narod, ne potrebuje zastopnikov, šteri bi samo vlekli dnevnice, v parlamenii pa sedijo tiho, kak bi bili nemi.

Zgorele tri deklice. V vesi Založnici so tri deklice Kاتا, Anka i Jela süšile konople v ednoj maloj hüti, na sredi štere so napravile ognjišče. Gda so delo skončale, so se legle okoli ognja i zaspale. Kesno v noč se je zbübila Jela, opazivši dim je mela telko navzočnosti düha, da je skočila do dver i začnola zazavati na pomoč. Ljudje so pribežali, a prekesno. Kاتا i Anka sta zdüšeni od dima zgoreli. Jela je po deset dnevnom velkom trpljenji izdehnola.

Smeš pred mrtvov materjov. Pred kratkim se je odigrao na zagrebečkom cintori redek pripetljaj. Edna 17 letna deklica (hči) se je neprestano smejala nad mrtvaškim odrom svoje matere. Smejala se je tüdi te, gda je dühovnik mrtvo telo blagoslovo najprle pred mrtvašnicov i potom pri vhodi na pokopališče.

Radič „priateo“ molitve i cerkve. V svojem ljubljanskom govori bi Radič svoje poslušalce rad navčo kaj je molitev i ka vera. Pravo je, da je molitev pogovor z Bogom ne pa brbranje i prebiranje jagod na čisli. Vera pa je zveza z Bogom. ne pa s popom. — S svojimi rečmi je pokazao, da je sovražnik molitve, še vekši sovražnik pa cerkve. Ar što se norca dela s prebiranja čislinih jagod i što je nasprotnik dühovnikov, šteri so boži poslanci na zemli i voditeli verskoga življenja, tisti nemre biti pravi kristjan.

Kak se je sklepaio sporazum? Se razmi, da Radič v Ljubljani ne hvalo samo Pašiča i radikale, nego se je šteo malo poštimati tüdi s svojov „bativnostjov“. Pravo je: „Kakša je naša vola, vidimo po tom, da smo mi mogli napraviti z radikali sporazum, gda sam jaz sedo v vozi i gda so mi pretile vislice, pa sam proti tomi mirno delao na sporazumi“. — Že nešetokrat smo povdarjali, da so se radičovci ravno zavolo toga sporazmili z radikali, da bi se Štipica rešo iz voze i da se ne bi razpüstila kmečka (seljačka) stranka. Izdao se je sam Radič, četüdi se je s tem šteo pohvaliti.

Tresk vužgao seno. V Sinji je za časa največšega vihera tresnolo v hüto Bratov Tripalo, v šteroj je bilo 300 jezer kil sena. Vse seno je zgorelo. Škoda je velka.

Dečak s šestimi prsti na rokaj i nogaj. V Mostar je pred kratkim prišeo petnajstleten dečak Vidaček Andrija, šteri ma na rokaj i na nogaj po šest prstov.

Radičov govor v zagrebečkom gledališči. Radič kak prosvetni minister je začüto potrebo, da nastopi tüdi na gledališkom odri — ne kak igralec, nego kak govornik. Za nedelo (6. dec.) popoldne je bila pripravljena kmetska predstava edne igre. Kmetov je prišlo na njo jako malo. Radič je vseedno govorio. Se zna, da je mešao vse vküp, niti dühovnikov ne po-

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vugršćine prestavo Fr. Kolenc.

— Jaz naj bi bila čemerna i vam ödpüščala, draga moja voditeljica, učiteljica, dobrotnica — je taki odpüsala Trezika.

Za edno leto je prišeo tüdi Elemér. Zadošta je vidio i se navčo za to, da bo doma lahko nadalüvao svoje delo. Drugo pa zvedio iz knig.

Farkaš njemi je ponüdüo, da ga vzeme v fabriko za tovariša. Bolšega voditelja od njega ne bi mogeo najti.

— Ti si izdaj že gospod postao — njemi je pravila Trezika blaženo. Zaslüžo si. Tüdi to znam, da me lübiš, jako lübiš, kaj ne?

— Bi še dvojila o tom.

Ravno to pravim, da sem iz vsega srca osvedočena. I ar me lübiš, kaj ne, da ne boš nasprotüvao, da si tüdi jaz zberem stališ, šte-

röga mi je pozvanje določilo.

— Lüba sestrica! Ali bi na pot stopo tvojaj blaženosti?

— Ne boš teda nasprotüvao.

— Ka? — je odgovoro smehlajoč Elemér.

— Mogoče si je tvoje srce koga zbralo? Osvedočen sem, da je vrlo, jako vrlo človek. Rad ga bom meo.

Trezika se je zasmejala. Nato pa je resno, slovesno pravila:

— On ne človek?

— Ne človek?

— Ne razložim; se je oglasila znova Trezika. — Naj povem vse, kak si ti povedao vse svoje trpljenje, šteroga si že rešeni.

Povedala je vse, ka se je zgodilo med njov i prednicov. Farkašova nasprotüvanja. Svoje obećanje, da počake; dokeč zvedio Eleméri kaj gotovoga. Svojo öblübu je spünila. Spoznala se je z glasnim varaškim življenjom. V listoj gospodskoj hiši, gde je dobila začasno

pribežališče, se je obrnola jako dosta imenišnih ljudji. Nihče nemre praviti, da sveta ne zad sta spoznala.

— Zdaj si doma; je pravila na zadnje i svoje nakanenje lahko postavim pred tvojo sodbo. Neje öblüba, pa itak öblüba. Ne Bogi, nego lastnoj düši sem öblübila. Premislila sem vse vzroke, vsa nasprotüvanja, vse pelde, svojo naravo, düšno hrepenje, svoje misli: znova sem prišla nato, da svet ne bi zadovolio mojega, srca. Če pa ti nasprotüješ, če neščeš: tüdi to vzemem za boži glas. Darüvala se bom za tebe i ne bom nüna.

Elemér je odkimao z glavov.

Mehko je prejeo sestrično roko i s trepetajöčim glasom pravo:

— Inači sem m'slo... A ti idi po svojem srci. Kam te boži glas pela. Moli za mene. Jaz znam, kakša moč je to. Navčo sem se.

Konec.

zabo i s tem je ponovno pokazao, kak „dober“ katoličan je i na kelko „poštije“ služabnike cerkve.

Od straha pred bikom odnoro. V vesi Semelji se je pred kratkim zgodila nesreča, štera je zadela 16 letnoga dečka Štefana Mitroviča. Med polaganjem v štali se je bik odvezao, napadno dečka i ga stisno k steni. Dečko je od straha zgūbo pamet a je tūdi inači ves zmrcvarjen.

Rodila dete z ednim okom. V vesi Dragojev je 28 letna kmetica Slava Baltič rodila mrtvo moško dete z ednim okom. To oko je na sredi čela, štero je popolnoma vednako i na njem ne niedne druge zareze. Mati toga čūdnoga deteta je popolnoma zdrava i pravilno razvita žena.

Svedočba Radičove pravovernosti. — Naša vlada i naš parlament, če šče da ma sigurno državo... morata taki pomoči te dūhovni pokret bratov Hrvatov, na čeli šteroga je dnes ne samo najveksi Hrvat, nego tūdi najveksi katoličan Štefan Radič, šteri je pred kratkim pravo javno pred celim svetom, da on neodstopno išče za svoj narod narodno hrvatsko cerkev, cerkev slobodno od rimskoga pape zato, ar je to edina pot, da se Srbi i Hrvati zjedinijo ne samo politično, nego tūdi verski, ar g. Radič pravijo, da gda se Hrvati oslobodijo od pape, potom ne bo žmetno, da se oni povrnejo k svojoj prodedovnoj veri, veri pravoslavnoj i se popolnoma zjedinijo z brati Srbi i verski i politično. — Iz belgrajskoga „Balkana“. — Narodi Radič ne pove, da je on proti katoličanstvu, proti cerkvi i proti veri. Večkrat pa se njemi zabeti i se on lepo izda. Dobro, da njemi je takšo svedočbo dao vladin list — „Balkan“ — ar če bi opozicijonalze novine pisale tak, bi znao Radič trditi, da lažejo in pišejo tak samo zato, da bi ga pred ljudstvom očrnile. Zdaj pa je tiho, ar proti svojim prijatelom radikalom i proti njūvim listom ne vūpa nastopati. Jūdi nema vzroka. K je istina, se sme povedati, če tūdi to njemi mogoče ne prijetno.

Zborūvanje radikalov v Zagrebi. V nedelo, 6. decembra, je priredila radikalna organizacija za Zagreb i njegovo okolico javno zborūvanje v Zagrebi. Ob toj priliki je porabilo vodstvo stranke vsa sredstva, samo da bi strobental vkūp kem voč ljudi. I v istini jih je prišlo nekolko. Med njemi so bili radikali, zajedničari, samostojni demokratje i tūdi pristaši drugih strank. Kak govornika sta nastopila radikalniva poslanca Ljuba Jovanovič i dr. Markovič. Govorila sta o zdašnjem položaji. Gda sta prišla do „sporazuma“ so njima zborūvalci zakričali, da povejta, kak je stvar s sporazumom. Odgovorila nesta nikaj. Dr. Markovič je naglašao, da se samo v radikalni stranki dajo dosegnoti uspehi i če Hrvatje ščejo kaj dosegnoti, morajo vstopiti v radikalno stranko. — Zborūvanje ne melo pravoga uspeha i kak se je poročalo v belgrajskih časopisaj z njim niti radikali neso bili zadovoljni. Se zna, da se neso mogli zadovoljiti z njim tūdi pravi Hrvatje. Posebno govōr dr. Markoviča jih je žalo. „To je žaljenje. — piše Hrvat. — „To je nesramnost. Takše ljudi bi trbelo tak dočakati, da se več nigdar ne bi vūpali priti v Zagreb na javni shod s takšimi napačnimi i pokvarjenimi idejami. Naj ostano z njimi v Belgradi.

Svet.

Najveksē odlikovanje, štero da papa. Zlata roža je najveksē odlikovanje, štero podeli sv. oča papa kakšoj o sebi, društvi ali varaši. Zlata roža je mojstersko zlatarsko delo, a obstoji iz zlate rožne vejice, štera je nakičena z biseri i posajena v malo srebrno vozo. Obdarūvanje z zlatov rožov je prišlo v navado v 12.

stoletji, a dar se deli na štrto postno nedelo kak spomin na Odrešitelja (roža na polji). Zdaj se jako redko podeluje. Papa Pij. X. je vobče ne nikomi podelo. Pij XI. jo je dao samo španskoj kralici i zdaj belgijskoj kralici ob priliki srebrnoga zdavanja.

4000 metrov visika gorā se rūši. Iz Moskve poročajo, da se je od močnoga potresnoga sūnka začnola rūšiti 4104 m. visika gora Alagos na Armenskom. Falati skalovja so razdrli več dolin.

Smrt zavolo sreče. V Kanadi so doktorje povrnoli po srečnoj operaciji vid 30 letnomi delavci, ki je bio slep skoz 20 let. Ozdravljeni je pravo samo: „Vidim vsel Kakša sreča!“ i je vmro. Srce ne prestalo razburjenja.

Ameriška ladja „Lenape“ je med potjov iz Newyorka v Jacksomville, je na odprtom morji zgoro. Na njoj je bilo 200 potnikov i 100 marinarov. Te so spravili na sūho švercari alkohola na svojih ladjicaj.

Na Danskom ne smrtnih obsodb. Danska vlada je pred nedavnim s polletnov odpovedjov odpovedala svojemi edinomni krvniki službo, ar že več let ne vršo nikšega drugoga posla, kak da je vsakšega drugoga posla, kak da je vsakšega prvoga prejeo plačo. Na Danskom že tresti let ne bilo vešenja, četūdi smrtna kaštiga ne službeno ukinjena.

Ogen v vodi. Amerikanskim inženrom se je posrečilo, da so našli nov način dobivanja pare i to na te način, da ogen gori v samom kotli za vodo. Segrevanje se vrši z izgorevanjom olja, štero se s pomočjov cevi dovodi v sam koteo. Dokač se olj ne vužge, ne sme biti vode okoli njega, a gda že olj gori na konci cevke, se lahko pūsti voda tūdi prek plamena, a on dele gori.

Ne njoj hasnilo. Taljanska kralica Jelena je vidila v ednom seli jako lepo a bosonogo deklico i je obečala, da njoj pošle eden par svilnatih nogavic. Gda je deklica nogavice dobila, je našla v ednoj sladkarije, a v drugoj dve banknoti. Za nekolko dni dobi kralica sledeče pismo: „Jas sem se vašemi dari jako veselila, a moj oča je vzeo banknote, brat sladkarije, sestra pa nogavice.“

Testament na — jajci. Angleška sodišča zanima eden teštament na jajci. To je navadno kokošinje jajce, na šterom je eden marinar, ki je na morji vmro, s svinčnikom s precī nečitljivom načinom napisao svojo zadnjo „volō“. Omenjeni je den brez meseca i leta, a fali tūdi ime onoga, ki je teštament delao. Ar zvūn toga tūdi ne dveh svedokov, kak predpisūje angleški zakon, so dali te teštament na jajci fotograferati i zdaj ga raziskūjejo.

Najvišiji tūren zgradijo v Nemčiji. Visiki bo 600 metrov. Okoli 250 metrov visiko bota pritrjenivi dve vetrnici, šterivi se bota vrteli tūdi pri slabom vetri. Vetrnici bota gonili električni mašin (dinamo) šteri bo v stanji vstvariti velko vnožino elektrike.

Približalo se je nebesko kraljestvo.

Spisao: HARI LEOPOLD ev. administrator.

Naj Kristuša rojstva sveti praznik nas nenajde nepr pravlene; proti nam slovenskim krščnikom, evangeličanom i katoličanom se tūdi glasi eden veseli i dosta govoreči glas: „približalo se je nebesko kraljestvo.“ Ka se je v zadnji lagvi i težki lejaj od nas odselilo nebesko kraljestvo i žnjim se je odselo z človeči srcov mir, pravica, ljūbezen i Boga-bojazem, to se nam viditi da z one stvari, istina ka med jekanjem i z molitvami, z najsvetejšim pripravlanjom išče mo že sedem let i nenajdemo ne mira, ne pravice, ne ljūbezem na etoj nemoralnōj, brezverskoj zemlji teliko sūhoga mesta nema, kama bi si dolseli. Blīža se po vojni osmi božič i ešče vedno nemirnost, nepravičnost i nevoščē-

nost vlada na etim sveti V dosta srcov žive ono želenje, iz dosta srcov izhaja ona molitev proti nebi, bar da bi že prišo tisti božič, šteri nebi samo glas, nego kak sveto zgoditeo prineso v človeča srca: približalo se je nebesko kraljestvo. To čakamo i za to molimo tūdi mi lovenski krščeniki, evangeličani i katoličani v etom adventskom vremeni. Mi tūdi moremo verovati, kaj je šatana kraljestvi konec, zmaga obri njega je že ne daleč, ne bo dugo, ka se odprejo svete dveri, na štere notristopijo oni, šteri dūše so oropane, oni šteri so oslobojeni od greha, šterim so oči zaprle novice i skuze te bodo znova čisto vidli, iz nevole pa goristanejo z tistoga pomočjov, ki nas vodi i ravna vsem žitki našeno... Jezuš Kristuš. Skoz sveti vrat idoči pridejo v Bože kraljestvo, kde bodo z veseljom pravli: tū je sloboščina i moč!

Kaj nam trbe k tomi? Gori moremo stanoti z tiste nemarnosti, šterov smo se oponašali proti nebeskim delam; gori moremo stanoti i mi se tūdi moremo bližati proti b. žemi kraljestvi, štero se bliža proti nam. Kak pridnmo k cilj? Staroga človeka pokvarjeno naturo moremo del razlečiti i zatajiti, novoga človeka dūševno moč moremo vkūpspraviti, proti svojim h bam i slabostam se moremo boriti, z ednov rečjov: z ptkorov.

Brezi toga naveke zaprete ostanejo pred nami Božega kraljestva dveri. Kaj to pōmeni? Ednok se je pred božov hišov, pred cerkov žalostno jokalo edno dete. Z njegovi čistī otroški oči so tople skuze kapele na zemljo. Eden mož ga je pito: zakaj se jočeš; i dete je etak odgovorilo: zato ker nevem na štere dveri trbe notiti v cerkev, kde bi najšo svoje male tovariše? — I te mož me je pokazo dveri i za par minut je veselo spevao on tūdi v družbi druge dece adventsko himno Kristuš.

Či si večkrat mislim na toga otroka z bojaznostjov napuni moje srce ono pitanje: kaj bo z tistimi, šteri srce je trdo i prazno? Šteri so Boga zatajili, njegovo sveto ime karali; dūše žitek so v sebi vmorili i z tem so vničili, ka b šče ednok na dobro pot prišli. Vidim je pred ednimi dverami, kak se jočejo i karajo tistoga, ki je na pogihelo pot odpelao, štera pot je loči od gospodnega Boga ljūbezni. Njihovi ljūbljeni so tam notri, pred njimi so pa dveri naveke zapreti. Iščimo zato Boga, bližajmo se k njemi i nebesko kraljestvo, v šterom stanūje mir, pravica, ljūbezen, v šterom vse tisoj najdemo, ka je Bog dao, naj se naša sirōmaška, trūdna dūša oslobodi i naj na vekivečno zveličanje pride. I pride naš blagoslovni gospod Jezuš Kristuš tūdi, koga bližanje glasijo eti sveti adventski dnevi. Jezuš odpre nebesa vsakemi, ki verjejo v njem, tisti lahko ta notri idejo. Pripravljajmo se evangeličani i katoličani, Jezuš se bliža, nebeska svedočba je že ne daleč!

Domača politika.

Državni proračun za 1. 1926-27. Izdelana je prva polovica državnoga proračuna. Dogotovljeno je naimre, kelko bo v prišestnom leti d hodkov. Proračun se je povečani i posredni i neposredni davki. Kak navadno, to povečanje davkov tūdi ob toj priliki zadene najbolje Slovenijo. — Čūjmo sodbo našega poslanca g. Pušenjaka: „Kak v prvlejših proračunaj, je tūdi v tom proračuni Slovenija pretirano obremenjena. Povišanje skoro vseh vrst neposrednih davkov, zvūn zemliškoga davka, da povod našim pregorečim davčnim oblastim, da bodo davčni vijak še hūje navijali kak v zadnjem leti. — Nova obremenitev Slovenije bō po novom znašala prek 10 milijonov dinarov, po dejanskem pa najmenje dvakrat telko plačala. S pogledom na predloženi proračun dohodkov nastane pitanje: Ali morejo slovenski poslanci takšo vlado podpirati, za takši proračun glasati?

Iz govora g. posl. Serneca v parlamentu. O njegovom govori smo ra tom mestī že govorili. Še eden odlomek naj podamo, šteri prav lepo opisūje ravnanje naših državotvorcov. — „Slovenija je finančno izmrczana. To je dejstvo, ki je istinsko. Doprinešo bi lahko nešteto številčnih dokazov za to. Toga ne včnim. Prepūščam to naslednjemi govorniki našega kluba. Kak simptomatično vam ščem iz političnega življenja navajati samo to, da so naši samostalni demokratje že v časi, gda so sami sedeli v Belgradi v vladi i v tom domi glasali za dvanajestine i obremenitve Slovenije, doma na Slovenskom prirejali shode, na šterih so proti vladi demonstrirali i protestirali proti davčnim bremenom.“ — Zakaj so v Sloveniji tak velki davki? — „G. finančni minister nūca peneze i je vzeme tam, gde ga zavolo vzgledne finančne uprave i poštenosti prebivalstva najlezej dobi. Ali gospoda moja, finančni minister od nas preveč zahteva i — odpūstite za ne ravno lep primer — krave, štero ščete dojeti, ne smete bujti. Vi pa

dnes naše gospodarsko življenje i to sve vrste, industrijo, obrt, trgovino, kmetijstvo, delavstvo itd. s svojimi davki naravno ubijate." (Slaba, a istinska obsodba današnje „kmetijske“ politike Pašič-Radičove politike, op.)

Lukiničova afera. Odbor, šteri je raziskivao zadevo o ukinjeni sekvestra z imanja Thurn-Taxis, je na seji skupščine pretezo svoje poročilo. Razprava o tej Lukiničovej aferi se je že začela. — Natančneje bomo poročali v prihodnji številki.

Afera v ministerstvu trgovine. Minister dr. Krajač (radičovec) je odredno preiskavo v kancelariji preglednika ministerstva dr. Stojadinovič. Ob tej priliki je podal dr. Stojadinovič izjavo, v šteroj obsoja Krajačovo postopanje. Z vsem tem pa je v nekakši zvezi tudi s ministarskoga predsednika Rade Pašič. Kak se iz vsega vidi, pride cela stvar pred sodišče.

Boj med Pašičom i Jovanovičom. Na konci preminotega tedna se je vršila seja radikalnoga kluba, na šteroj seji bi se moralo razpravljati o „Brodarskom sindikatu“. Takoj v začetki se je pokazalo, da radikalna stranka več ne edina pod zastavo Pašičovov, nego prihaja do razcepa; to se opaža že duže časa. Na seji se je pojavilo za reč poslanec, šteri ne ravno navdušen za Pašičovo politiko, a predsednik seje, — šteri je jako veliki Pašičov ljublenec — njemu ne štedi dati reči. Tak tudi ne dobo reči drugi poslanec, šteri se je prijavo za njo. To je povzročilo veliko razburjenje i malo je falilo da ne prišlo do istinskoga bitja. Politični krogi pripisujejo temi prepri veliki pomen i govori se, da je to prvi odvestnejši moment v boji med Pašičom i Jovanovičom. Govori se celo o tom, da v kratkom pride do konstrukcije vlade, v šteroj ne bi meli mesta nešternih zdašnjih ministri Pašičove stranke i v šteroj bi tudi Radič zgubo prosvetno ministerstvo i na mestu njega dobo ministerstvo pridelstva.

Pucelj glasao za carino na plüge. Poslanci Jugoslovanskoga kluba, en radikalni i radičovski poslanec, kak tudi poslanci vseh opozicijskih strank so govorili proti carini na plüge. Pri glasnji so glasali vsi člani odseka *zvljn Puclja i ednoga radičovca* za carine sloboden uvoz plügov. — Jako lep, da sta naš samostojni kmet (Pucelj) i „kmetijski“ radičovec glasala proti tom, da kmet ne bi plačivao za plüge carine!

Svetovna politika.

Nova čehoslovaška vlada. Po dugotrajnih razgovoraj i pogajanjaj s voditeli političnih strank je prišlo do takšega soglasja, da se je mogla sestaviti nova vlada. Ministerski predsednik je znova Švehla, zvučnejši minister pa Beneš, šteri je svetovno znan po svojih različnih pogodbaj z drugimi državami. Češka ljudska stranka je dobila tri ministerska mesta. I to: ministerstvo notranjih zadev (Nošek), ministerstvo pošte (dr. Šramek, voditeo stranke) i ministerstvo prometa (Dolensky). — Takse zastopstvo v vladi češkoj ljudskoj stranki tudi ide, ar je po številu poslancov med vladnimi strankami druga.

Vladna kriza na Nemškem. Naskoti po tom, da je bila v Londoni podpisana lecarska pogodba, je podal vladni predsednik dr. Luther demisijo. Sestava nove vlade je poverjena njemu. Vstopo je v stik z voditeli strank, da bi se z njimi sporazumeo i jih pridobo za sodelovanje v vladi. Vladi še do zdaj — gda to poročamo — ne sestavljena.

Törška proti „Zvezi narodov“. Ar törški politični krogi neso odobraval nastopa „Zveze narodov“, v mosulskom pitanji, törška vlada na sejo „Zveze“ ne poslala državnoga zastopnika. Ar stališče Törške nasproti „Zvezi“ delo za mir ovira, so se začela pogajanja, da bi se törški zastopniki vdeležili seji.

Francoski parlament i Vatikan. Pri razpravi o preračuni za prihodno leto so komunisti predlagali, da se francosko poslanstvo na papinom dvorci ukine. Te predlog je zbornica s 208 proti 108 glasov odklonila.

Amerika prizna Rusijo. Evropske države so že pred davnim sprevdile, da se svetovna politika nemre v pravo smeri razvijati, če se sovjetska Rusija ne pripozna. I tak so jo začele pripoznavati i male i velike države. Zdaj se je zbudilo tudi v Ameriki prizadevanje, da se Rusija tudi od strani svetovne sile Amerike pripozna. Tako je predlagao senator Borah v senati, da Zedinjene države pripoznajo Rusijo.

Pošta.

Fr. K. Zagreb. Drugoč razloži bole taje besede. Solidarnost, demokracija naši ljudje ne razstopijo. — R. V. Beltinč. Pismo sprijeli. I tudi objavili.

Gospodarstvo.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	250 Din.,
žita	175 „
ovsa	175 „
kukorice	160 „

2. Živina:

govenska:	teoci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	16—18 D.	14 D.
v Ljubljani „	16—18 D.	14 D.

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 16. decembra 1925.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 55 45
Schilling	D 7 90
Čeho-Slov. krona, 1 K	D 1 66
20 kronski zlat	D 205 —
Francoski frank, 1 frank	D 2 —
Madjar. K 100 (nova em.)	D 0 075
Švic. fran., 1 fr.	D 10 85
Talijanske lire, 1 lira	D 2 25
Zürich:	
Dinar, 100 Din	Sv. frcv 9 1925

FIZESSEN ELŐ

a
N
É
P
U
J
S
Á
G
R
A

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy
1926. jan. 1-vel
NÉPUJSÁG

cimmel magyar hetilap indul meg. Kérjük tehát a t. kereskedőket, hogy aki hirdetni akar, hirdetését már most küldje be **Balkányi Ernő** könyvnyomdájába D. Lendavára. Az első mutatóványszám 5000 példányban jelenik meg, ami biztos sikert jelent a hirdetőknél.

A „NÉPUJSÁG“
kiadóhivatala Dolnja Lendava.

MEG-
JELENIK **JANUÁR 1-ÉN.**

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri **ERDŐSY BARNABAŠ**, trgovci z papirjem i igračkami v **Marskoj Soboti št. 180.** poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

K odaji je:

edna lokomobila 12 HP. na potačaj; druga lokomobila pa 4 HP., i edna mlatilnica 1. m. s. Nadalje 2 motora na sirovo maslo za pogon mlatilnic. Oznanjeni stroji se dobijo po fal ceni.

Resni kupci se naj zglasijo takoj pri

Franc Norčič

v **Bakovcih št. 140.** p. M. Sobota

Izjava.

Podpisana Valy Benini izjavljam da globoko obžalujem skrajno nekvalificirane žaljivke v uradnih zadevah na gospa Ružo Vojsk starešino pošte v Beltincih in se ji najtopleje zahvaljujem, da je odstopila od sodnega postopanja.

Odranji, dne 12. 12. 1925.

VALY BENINI
učiteljica.

*) Uredništvo za to odgovarja samo telko, kelko določa zakon.

Čakovečka-

Medjimurska štedionica d. d.

u **ČAKOVCU.** Utemeljeno god. 1871.

Prezema vloge na knjižice i v tekočem računi z najboljšimi interesei.

Posodi peneze na vknjižbo (intabliranje) i na mjenice (vexel) pod najugodnejšimi pogojl.

KUPUJE I PRODAVA DOLARE, TÚJE VALUTE I DEVIZE.

Prvovrstne zveze s vsemi sosednjimi državami.

Izvršuje poverila i izdaja čeke na vsa tu i inozemska mesta.

POOBLAŠČEN ZAVOD Z IZDAVANJE „UVERENJE“ ZA IZVOZ.

BAVI SE S VSEMI BANKOVNIMI I HRANILNIMI POSLAMI.

Slovenska Banka d. d.

podružnica **DOLNJA LENDAVALA**

plača najbolje dolarje in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago III:

je najbolje društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kotriže društva postanejo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16. do 45. leta starosti. Kotriže plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriža prvij 6 mesecov 1 Dol. podpora za vsaki den, nadalje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriža ešče duže betežna, zvoli se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smatnino plača društvo zdaj 350 Dol., kda bo pa ve kak 200 kotriž, pa 500 Dolarov. Ostovščine ma društvo 5000 Dol. kotriž 170. Želimo, ka bi bilo skoro 200 kotriž. Društvo skrbi za lep sprevod i cerkveni pokop i bo pomagalo pri deli za prekmursko slovensko fare v Chicagi i priporoča vsem kotrižam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v šterij objavlja društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri **Klodi Jožefi**, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje, Jugoslaviji i se dobijo tudi pri društvu. Društvene seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci ob 3. včri na numerl 1804. So Racine Avenue, Chicago III. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so ešče nej ali so že v kakšem društvu, naj pristopajo k tom lepomi društvu, šteri pomaga kotrižam v potreba.

Odbor za leto 1925:

Predsednik **Martin Kelenc**, podpredsednik **Mihal Grubovnjak**, tajnik **Štefan Horžan**, podtajnik **Martin Horvat**, blagajnik **Štefan Jakšič**, paziteo betežnik **Mihal Gjörek**, nadzorni predsednik **Štefan Gjöra**, računovodica **Štefan Ritlop** i Naci **Markoja**, paziteo društva **Anton Markoja**, vrtar **Jožef Trajbar**.

Obrtna Banka d. d. v Ljutomeru.

Ovlaščeni zavod za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja, daje kredite po najugodnejših pogojih ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.